

Finansira Evropska unija

german cooperation

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

EU4Business

Za konkurentnu i inovativnu domaću ekonomiju
For competitive and inovative local economy

BIKE FRIENDLY SUSTAV

OLD RAIL TRAIL STAZA STARE PRUGE

Implementiraju:

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

International Labour Organization

IMPRESSUM

Ispred projekta: Adnan Gazija

Autor: Samer Dolovac, Miroslav Matošević

Urednik: Miroslav Matošević

Štampa: G.O. „Format“ - Zenica

Fotografije: Turistička zajednica SBK/KSB

Sa ciljem jačanja ekonomije BiH, EU4Business projekat Europske unije (EU) potiče razvoj poduzetništva, izvozno-orijentiranih sektora, turizma i poljoprivrede, kao i ruralni razvoj.

EU4Business projekat vrijedan je 16,1 miliona eura, a zajednički ga financiraju EU (15 miliona eura) i Savezna Republika Njemačka (1,1 miliona eura). Projekat zajedno provode GIZ, ILO i UNDP, od aprila/travnja 2018. godine do marta/ožujka 2022. godine.

EU4Business je dio programa Lokalne razvojne strategije - Programa lokalne samouprave i ekonomskog razvoja u BiH, koje podržava Federalno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) SR Njemačke. Za više informacija o EU4Business projektu posjetite: www.eu4business.ba.

Ova publikacija je pripremljena kroz projekt Old Rail Trail (Staza stare pruge) koji jača konkurentnost turizma u Srednjobosanskom kantonu/Kantonu Središnja Bosna. Old Rail Trail projekat je podržan sredstvima EU i BMZ-a u okviru EU4Business projekta u BiH. Projekat Old Rail Trail provode Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH (REZ), Turistička zajednica SBK/KSB i NESA sistemi d.o.o. Travnik.

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost REZ i ne odražava nužno stanovišta EU ili BMZ -a.

© 2020 Old Rail Trail - Sva prava pridržana“

Samer Dolovac, Miroslav Matošević

BIKE FRIENDLY SUSTAV

PRAKTIČNI VODIČ

Travnik, decembar 2020.

SADRŽAJ

O PROJEKTU	5
UVOD.....	6
BIKE FRIENDLY SUSTAV – OLD RAIL TRAIL	7
BIKE FRIENDLY SUSTAV – OLD RAIL TRAIL / UPRAVLJANJE SUSTAVOM	8
BIKE FRIENDLY SUSTAV – OLD RAIL TRAIL / CERTIFICIRANJE PRUŽATELJA USLUGA	9
BIKE FRIENDLY SUSTAV – OLD RAIL TRAIL / WEB STRANICA I MOBILNA APLIKACIJA	12
PREDNOSTI POSLOVANJA U BIKE FRIENDLY SUSTAVU – OLD RAIL TRAIL.....	14
CILJNE SKUPINE – SEGMENTACIJA CIKLOTURISTA	15
BIKE FRIENDLY STANDARD	18
KATEGORIJE BIKE FRIENDLY STANDARDA.....	18
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / SMJEŠTAJ	19
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / UGOSTITELJSKI OBJEKTI.....	22
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / PUTNIČKE AGENCIJE	25
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / BIKE SERVISI	27
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / GARAŽE I PARKIRALIŠTA	29
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / BICIKLISTIČKI VODIČ	30
BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / DESTINACIJE.....	31
BIKE FRIENDLY STANDAR D PLUS.....	35
KATEGORIJE BIKE FRIENDLY STANDARD PLUS	36
SLIKOVITI PRIKAZ BIKE FRIENDLY STANDARDA	37

O PROJEKTU

Projektom „Staza stare pruge“ uspostaviti će se biciklistička staza trasom stare željezničke pruge koja će dodatno unaprijediti turističku ponudu za duži boravak i omasovljenje posjetitelja u okviru turizma na otvorenom na području Travnika, Viteza, Donjeg Vakufa, Busovače i Jajca.

Za projekt “Staza stare pruge”, Europska unija je izdvojila preko 190.000 eura bespovratnih sredstava u okviru projekta EU4Business u Bosni i Hercegovini. Projekat će se implementirati 18 mjeseci, a njegova ukupna vrijednost iznosi više od 260.000 eura.

Između ostalog, starom željezničkom prugom uspostaviti će se trasa biciklističke staze koja će se u kombinaciji s turističkim razgledanjem ruralnih područja, kulturno-povijesne i prirodne baštine, te sa gastronomskom ponudom i smještajno-ugostiteljskim kapacitetima promovirati na međunarodnom planu.

Krajnji korisnici projekta su mikro, mala i srednja poduzeća i poduzetnici, uključujući putničke/turističke agencije, smještajno-ugostiteljska poduzeća, te sportske klubove i udruženja građana. Cilj projekta je poboljšanje kvalitete turističke infrastrukture i privlačenje i zadržavanje što većeg broja turista, te samim time i povećanje prihoda i stvaranje novih radnih mjesta.

Projekat provodi Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH (REZ Agencija) kao vodeći partner, te TZ SBK/KSB i NESA sistemi d.o.o. Travnik.

UVOD

Cikloturizam predstavlja rekreativne biciklističke aktivnosti od dnevnog ili poludnevnog povremenog izleta do višednevnih ciklotura na duge staze. Najvažnije da posjetitelj percipira biciklizam kao sastavni dio izleta ili odmora, tj. kao pozitivan način provođenja slobodnog vremena Lumsdon L. (1996): Cycle tourism in Britain.

Cikloturisti u većoj mjeri od ostalih vrsta turista koriste lokalnu trgovačku i ugostiteljsku ponudu, zbog čega im je važna njena raspoloživost i kvaliteta. Iznimno im je važna sigurnost ceste, zbog čega u slučaju nepostojanja uređenih biciklističkih staza i putova preferiraju ceste sa slabijim intenzitetom prometa na kojima se ostvaruju manje brzine te destinacije s označenim rutama i raznolikim sadržajima i atrakcijama uz njih. Prilikom odabira smještaja cikloturisti preferiraju smještajne objekte prilagođene njihovim potrebama, odnosno koji udovoljavaju tzv. „Bike and Bed“ standardima.¹

Ti standardi podrazumijevaju:²

- Mogućnost prihvata cikloturista za samo jednu noć;
- Sigurne prostorije za spremanje bicikala;
- Raspoloživost preciznih i kvalitetnih karata regije po mogućnosti s označenim biciklističkim rutama;
- Raspoloživost informacija o javnom prijevozu (željeznica, trajekti);
- Mogućnost korištenja alata za jednostavne popravke;
- Informacije o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova;

Prema procjenama Svjetske turističke organizacije (UNWTO-a) u Europi trenutno postoji više od 60 milijuna aktivnih biciklista, 60% muškaraca i 40% žena, različitih dobnih skupina. Oko 90% cikloturističkih putovanja je organizirano samostalno, a samo 10% putem turističkih posrednika.

Broj jednodnevnih posjetitelja koji koriste bicikle tijekom svog putovanja je teško procijeniti, dok se broj cikloturista koji ostvaruju najmanje jedno noćenje procjenjuje na oko 20 milijuna. Nešto više od jedne četvrtine europskih cikloturističkih putovanja se odvija u Njemačkoj, a oko 8% u Skandinavskim zemljama. Cikloturisti pripadaju skupini srednje ili visoko obrazovanih turista. Najčešće putuju u paru (50%), oko 30% cikloturista dolazi u skupini od 3 do 5 ljudi, a preostalih 20% su samci. Skoro 60% cikloturista promjeni smještaj nekoliko puta za vrijeme putovanja, dok oko 40% boravi u jednoj destinaciji.³

Trend razvoja cikloturizma u Bosni i Hercegovini kao i vidljivo povećanje broja korisnika ukazuje na opravdana ulaganja u ovaj oblik turizma. Srednja Bosna obiluje prirodnim resursima i potencijalima za razvoj turizma na otvorenom, a u kombinaciji sa raskošnom kulturno-povijesnom baštinom, nadaleko čuvenom gastro ponudom i povoljnim geografskim položajem, te upravo povezivanjem prirodnog i povijesnog naslijeđa, može ponuditi jedinstveno iskustvo posjetiteljima, kao i kreiranje imidža povoljne cikloturističke destinacije.

¹ Institut za turizam Zagreb (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma

² Institut za turizam Zagreb (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma

³ Institut za turizam Zagreb (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma

BIKE FRIENDLY SUSTAV – OLD RAIL TRAIL

Jedan od općih ciljeva razvoja turizma u Bosni i Hercegovini kao i Programa rada Turističke zajednice SBK/KSB je razvoj održivog turizma, te razvoj složenih turističkih proizvoda u cilju jačanja turističke ponude turističke destinacije. U skladu sa tim REZ Agencija i Turistička zajednica SBK/KSB su pokrenule projekt kreiranja složenog turističkog proizvoda cikloturizma vezanog za aktivnosti diversifikacije smještajnih i ugostiteljskih objekata, jačanje rada receptivnih aktivnosti putničkih agencija, te jačanje ciklo ponude na području Srednje Bosne kroz uključivanje drugih dionika.

Temeljem zahtjeva Regionalne ekonomske agencije REZ Zenica, kreiran je Bike Friendly Sustav – Old Rail Trail za područje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna sa uključenim Bike Friendly Standardom.

Prema dobivenim naputcima za pisanje Bike Friendly Sustava za područje Srednje Bosne, od strane projekt menadžera projekta „Old Rail Trail“, predloženo je kreiranje Bike Friendly Sustava - Old Rail Trail koji će:

- biti komplementaran sa drugim biciklističkim stazama u Srednjoj Bosni,
- se primjenjivati i na ostalim općinama SBK/KSB kroz koje ne prolazi trasa stare pruge,
- biti usklađen sa postojećim Bike Friendly Standardom. **Poseban naglasak je stavljen da Bike Friendly Sustav - Old Rail Trail, u cilju unificiranja ponude i usluga koje se pružaju cikloturistima na teritoriju Bosne i Hercegovine, bude usklađen sa Bike Friendly Standardom kojeg je izradila Asocijacija za ekonomski razvitak REDAH.**

Ovaj Sustav definira dionike, biciklističke staze, rad i provođenje Sustava, kriterije i kategorije, te proces certifikacije za MMSP (mikro, mala i srednja poduzeća) u cilju kreiranja jedinstvene Bike Friendly usluge „prijatelj biciklizma“ na području Srednje Bosne, primarno vezane za projekt „Old Rail Trail“ kojega financira EU u sklopu programa EU4BUSINESS koji se odnosi na uspostavu biciklističke staze trasom stare željezničke pruge na relaciji Lašva – Jajce. Sam projekt obuhvaća uspostavu biciklističke staze na pet općina SBK/KSB i to: Jajce, Donji Vakuf, Travnik, Vitez i Busovaču u dužini oko 100 km.

Bike Friendly Sustav - Old Rail Trail definira:

- Upravljanje Sustavom;
- Certificiranje korisnika;
- Način i primjena modernih tehnologija (mob app i web stranice);
- Kategorije Bike Friendly Standarda;
- Bike Friendly kriterije;
- Izgled Bike Friendly standarda (certifikat, izgled naljepnice i table);
- Bike Friendly PLUS sustav;
- Slikovni prikaz;

Bike Friendly Sustav - Old Rail Trail osnova je pružene kvalitete - standarda u cikloturizmu na području Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna.

BIKE FRIENDLY SUSTAV – OLD RAIL TRAIL / UPRAVLJANJE SUSTAVOM

Upravljanje sustavom podrazumijeva konstantan rad na svim elementima Bike Friendly Sustava - Old Rail Trail. Proces upravljanja Bike Friendly Sustavom - Old Rail Trail provoditi će Turistička zajednica SBK/KSB.

Za upravljanjem Bike Friendly Sustavom - Old Rail Trail, naručilac dokumenta kao nositelj projekta i partneri u projektu dati će pisanu suglasnost.

Kriteriji sa upravljanjem Sustavom:

- Raspoloživi ljudski kapaciteti;
- Raspoloživi materijalni kapaciteti;
- Raspoloživi financijski kapaciteti;
- Da je upravitelj javna institucija ili strukturalna (biciklistička) udruga čiji je djelokrug Srednjobosanski kanton/Kanton Središnja Bosna;
- Da je upravitelj Sustava upoznat sa projektom „Old Rail Trail“ kao i sa samim Bike Friendly Sustavom - Old Rail Trail;

Upravljanje projektom podrazumijeva:

- Upravljanje i redovno ažuriranje web stranice, mob. aplikacije i FB stranice;
- Preuzimanje plaćanja domene i drugih troškova vezanih za web stranicu, mob. aplikaciju i FB stranicu;
- Određen djelatnik za rad na Sustavu;
- Certificiranje korisnika Sustava;;
- Nadzor i kontrola certificiranih subjekata po osnovu Bike Friendly Standarda;
- Rad na projektima kreiranja novih biciklističkih staza i unapređenju postojećih;
- Promocija (online i offline) biciklističkih staza i Sustava;
- Podrška - uspostavljen kontakt broj za korisnike sustava ili drugi oblik komunikacije (e-mail, FB i sl);

Upravljanje Bike Friendly Sustavom - Old Rail Trail, može biti preneseno i na drugu instituciju ili strukovnu (biciklističku) udrugu građana čije je obuhvat djelovanja Srednjobosanski kanton/Kanton Središnja Bosna, ukoliko institucija koja upravlja Sustavom ne ispunjava kriterije ili ne provodi upravljanje u skladu sa ovim vodičem.

Proces certificiranja provodi Turistička zajednica SBK/KSB koja je dobila suglasnost za upravljanjem Bike Friendly Sustavom - Old Rail Trail od strane nositelja i partnera projekta. Proces certificiranja korisnika obavljati će se u skladu sa Bike Friendly Sustavom - Old Rail Trail → Bike Friendly Standardom → Certificiranje pružatelja usluga, njegovim kriterijima i kategorijama.

Bike Friendly Standard - Old Rail Trail certifikat namijenjen je:

- ✓ Objektima koji pružaju usluge smještaja (hotelski smještaj i privatni iznajmljivači);
- ✓ Ugostiteljskim objektima;
- ✓ Putničkim/turističkim agencijama;
- ✓ Servisima bicikla i biciklističke opreme;
- ✓ Garažama i parkiralištima za bicikle;
- ✓ Biciklističkim klubovima;
- ✓ Biciklističkim vodičima;
- ✓ Upraviteljima kulturnih i prirodnih atrakcija (muzeji, vjerski objekti, zaštićena područja prirode...);
- ✓ Specijaliziranim trgovinama biciklističke opreme;
- ✓ Trgovinama sportske opreme;
- ✓ Ostalim poslovnim poduzećima koja iskažu interes;

Svaki registrirani poslovni subjekt (poslovno poduzeće, udruga građana ili certificirani biciklistički vodič registriran za obavljanje te djelatnosti) može biti certificiran.

Proces certificiranja je **BESPLATAN**.

Koraci u dobivanju BIKE FRIENDLY CERTIFIKATA - Old Rail Trail:

Proces certificiranja pružatelja usluga

1. Proces certifikacije biti će otvoren tijekom cijele godine.
2. Zainteresirani pružatelji usluga moći će obrazac prijave za dobivanje BIKE FRIENDLY CERTIFIKATA u skladu sa kategorijom kojoj pripadaju popuniti online na specijaliziranoj web stranici ili direktno preuzeti printanu verziju prijave u uredu Turističke zajednice SBK/KSB.
3. Turistička zajednica SBK/KSB će biti na raspolaganju zainteresiranim stranama u cilju informiranja i savjetodavnih aktivnosti vezanih za proces certifikacije i kriterija koje nje potrebno ispuniti.
4. Nakon podnošenja prijave, Turistička zajednica SBK/KSB je dužna u roku mjesec dana izaći na teren i dati preporuke (pismeno) vezane za kriterije i standarde u procesu certifikacije.
5. Rok za ispunjavanje kriterija nije definiran.
6. Nakon ispunjavanja kriterija za koje je aplicirao, pružatelj usluga će od strane Turističke zajednice SBK/KSB dobiti:
  - ✓ BIKE FRIENDLY CERTIFIKAT - Old Rail Trail;
  - ✓ BIKE FRIENDLY NALJEPNICU - Old Rail Trail za staklene površine; i
  - ✓ BIKE FRIENDLY TABLU - Old Rail Trail;

Ovim certifikatima se garantira da navedeni pružatelj usluga ispunjava sve propisane uvjete iz Bike Friendly Standarda - Old Rail Trail.

Kontrola

1. Turistička zajednica SBK/KSB će kontinuirano vršiti provjeru certificiranih pružatelja usluga u cilju kontrole i zadržavanja kvalitete pružanja usluga definirane Bike Friendly Standardom - Old Rail Trail.

Poništenje certifikata

1. Ukoliko se prilikom provjere utvrdi da se ne ispunjava jedan ili više uvjeta propisanih procesom certificiranja, pružatelj usluga - nositelj certifikata biti će pismeno obavješten da ispravi nepravilnosti. Nakon ispravljene nepravilnosti obavijestiti će Turističku zajednicu SBK/KSB koja će utvrditi da je nepravilnost uklonjena.
2. Ukoliko pružatelj usluga u roku od mjesec dana ne postupi po pismenom nalogu Turističke zajednice SBK/KSB vezano za ispravljanje nepravilnosti, Turistička zajednica SBK/KSB će mu oduzeti BIKE FRIENDLY CERTIFIKAT.
3. Ukoliko Turistička zajednica SBK/KSB dobije od korisnika Bike Friendly Sustava - Old Rail Trail pritužbe na pružatelja usluga za nepoštivanje propisanih kriterija, Turistička zajednica SBK/KSB će utvrditi opravdanost pritužbi i ukoliko se pokažu opravdanim pružatelj usluga će biti pismeno obavješten o postojanju pritužbe kao i određenim rokom da ispravi nedostatke. Ukoliko pružatelj usluga na postupi po nalogu Turističke zajednice SBK/KSB, biti će mu oduzeti BIKE FRIENDLY CERTIFIKAT.

Prilikom ispunjavanja uvjeta - kriterija propisanih ovim Vodičem, korisniku (ukoliko spada u jednu od navedenih kategorija) će se dodijeliti certifikat u vidu printanog materijala – diplome sa serijskim brojem pod kojim će se voditi u registru, potpisane i ovjerene pečatom Turističke zajednice SBK/KSB. Uz certifikat, pružatelju usluge biti će dodijeljeni naljepnice za staklene površine i informativna tabla za vanjski dio objekta.

U objektu pružatelja usluga na vidnom mjestu biti će istaknuti:

- ✓ BIKE FRIENDLY CERTIFIKAT - Old Rail Trail;
- ✓ BIKE FRIENDLY NALJEPNICA - Old Rail Trail na staklenoj površini u blizini ulaza u objekt;
- ✓ BIKE FRIENDLY TABLA - Old Rail Trail;

BIKE FRIENDLY CERTIFIKAT - Old Rail Trail:

- ✓ Naziv pružatelja usluge;
- ✓ Adresa;
- ✓ ID broj;
- ✓ Bike Friendly kategorija;
- ✓ Broj certifikata;
- ✓ Naziv institucije koja dodjeljuje certifikat;
- ✓ LOGO: BIKE FRIENDLY CERTIFIKAT- Old Rail Trail;
- ✓ Kontakt/podrška korisnicima;
- ✓ Mjesto i vrijeme izdavanja certifikata;

Bike Friendly certifikat biti će ovjeren pečatom Turističke zajednice SBK/KSB i potpisan od strane odgovorne osobe.

BIKE FRIENDLY NALJEPNICA - Old Rail Trail:

- ✓ Dimenzije 20x20 cm;
- ✓ Dizajn u skladu sa vizualnim identitetom projekta Old Rail Trail;
- ✓ Naziv ili ikona kategorije pružatelja usluge;
- ✓ Serijski broj pružatelja usluge;
- ✓ Ocjena kvalitete pružatelja usluge na temelju zadovoljenja kriterija;

BIKE FRIENDLY TABLA - Old Rail Trail:

- ✓ Dimenzije 40 x 40 cm;
- ✓ Dizajn u skladu sa vizualnim identitetom projekta Old Rail Trail;
- ✓ Naziv ili ikona kategorije pružatelja usluge;
- ✓ Serijski broj pružatelja usluge;
- ✓ Ocjena kvalitete pružatelja usluge na temelju zadovoljenja kriterija;

Slika 1. Bike Friendly certifikat, naljepnica i tabla

Certificirani pružatelj usluga iz bilo koje definirane kategorije postaje direktni korisnik Bike Friendly Sustava – Old Rail Trail. Automatski će njegova ponuda biti unesena na web i mobilnu aplikaciju putem koje će promovirati i prezentirati svoje usluge koje će koristiti ciklo turisti. Specijalizirana web stranica i mobilna aplikacija biti će jedan od ključnih alata kojima će se provoditi kako marketinške tako i operativne zadaće razvoja ciklo turizma. Sinkronizacija ovih online alata biti će jedan od važnijih segmenata provedbe i kontrole projekta „Old Rail Trail“ kao i funkcioniranja Bike Friendly Sustava.

Specijalizirana web stranica

Specijalizirana web stranica biti će dizajnirana na pregledan način i pružati će sve potrebne informacije vezane za cikloturizam u Srednjoj Bosni kao i za sam projekt biciklističke staze trasom stare željezničke pruge od Lašve do Jajce.

Web stranica će sadržavati:

- ✓ Biciklističke staze sa nazivom, opisom i drugim potrebnim detaljima (težina, izdržljivost, potrebno iskustvo, pejzaž, kulturne i prirodne atrakcija...);
- ✓ Aktivna interaktivna karta sa lokacijama pružatelja usluga;
- ✓ GPX ili neki drugi format staze (klm. kmz...) ucrtan na kartu sa mogućnošću preuzimanja treka;
- ✓ Ispis karte u različitim mjerilima i formatu;
- ✓ Predstavljene sve kategorije svih certificiranih pružatelja usluga (smještajni subjekti, ugostiteljski subjekti, putničke agencije, servisi...) kao i njihova ponuda;
- ✓ Ponude biciklističkih tura putničkih agencija;
- ✓ Biciklistički vodiči sa mogućnosti pretrage po imenu, znanju jezika, mjestu i sl.;
- ✓ Biciklistički klubovi;
- ✓ Akcijske ponude i popusti.

Mobilna aplikacija

Biti će poseban alat Bike Friendly Sustava putem kojeg će cikloturisti i drugi korisnici biciklističke staze imati mogućnost prijave u Bike Friendly sustav. Prijavom na mobilnu aplikaciju korisnicima će se osigurati sve potrebne informacije vezane za Bike Friendly Sustav (ukupna cikloturistička ponuda kao i interaktivna karta sa svim lokacijama certificiranih pružatelja usluga).

Mobilna aplikacija će sadržavati:

- ✓ Biciklističke staze sa nazivom, opisom i drugim potrebnim detaljima (težina, izdržljivost, potrebno iskustvo, pejzaž, kulturne i prirodne atrakcija...);
- ✓ Aktivna interaktivna karta sa lokacijama pružatelja usluga;
- ✓ GPX ili neki drugi format staze (klm. kmz...) ucrtan na kartu sa mogućnošću preuzimanja treka;
- ✓ Predstavljene sve kategorije svih certificiranih pružatelja usluga (smještajni subjekti, ugostiteljski subjekti, putničke agencije, servisi...) kao i njihova ponuda;
- ✓ Ponude biciklističkih tura putničkih agencija;
- ✓ Biciklistički vodiči sa mogućnosti pretrage po imenu, znanju jezika, mjestu i sl.;

- ✓ Biciklistički klubovi;
- ✓ Unapređenje prodaje - akcijske ponude i popusti.

Mobilna aplikacija će imati i funkciju unapređenja prodaje, te alata putem kojega će se ostvarivati odgovarajući benefiti kako za cikloturiste tako i za certificirane pružatelje usluga.

BIKE FRIENDLY PLUS SUSTAV

U cilju izbjegavanja nedoumica samo oni biciklisti koji se prijave putem mob aplikacije i prođu određene točke ili određeni broj kilometara na stazi (kontrola da se radi o cikloturistu) ući će u BIKE FRIENDLY PLUS SUSTAV - sustav popusta i benefita. Naime, nakon što mobilna aplikacija evidentira cikloturistu (pređeni broj određenih kilometara ili prolazak biciklom kroz dvije kontrolne točke) istom će se automatski dostaviti važeći kupon (QR kod ili serijski broj) na osnovu kojega će cikloturista imati odgovarajuće benefite u ponudama certificiranih pružatelja usluga ili drugih bike friendly poduzeća (npr. popusti na smještaj, popusti na hranu, popusti u trgovinama sportske opreme i sl.).

PREDNOSTI POSLOVANJA U BIKE FRIENDLY SUSTAVU – OLD RAIL TRAIL

Uvođenjem i primjenom Bike Friendly Sustava na području Srednje Bosne znatno će se osnažiti biciklistička infrastruktura, ponuda i kvaliteta pruženih usluga. Cikloturisti će imati unificiranu turističku ponudu, unificirane usluge, pogodnosti koje im pruža Bike Friendly Standard, a poslovna poduzeća veći broj cikloturista za svoje klijente.

Bike Friendly Sustav definirati će, osim unificirane i poboljšane biciklističke ponude, uz primjenu suvremenih tehnologija (specijalizirana mobilna aplikacija uvezana sa web stranicom) i odgovarajuće pogodnosti namijenjene cikloturistima.

Pogodnosti koje pruža primjena Bike Friendly Sustava - Old Rail Trail:

Zajednica:

- ✓ Unapređuje se biciklistička infrastruktura u lokalnoj zajednici (veći broj parkinga za bicikle, sigurnost biciklista i sl.);
- ✓ Povećava se ekonomski učinak od turizma;
- ✓ Povećan broj biciklista znači i manje zagušenje u prometu;
- ✓ Povećanje pozitivnog imidža zajednice kao Bike Friendly destinacije;
- ✓ Konkurentnija turistička destinacija;

Poslovna poduzeća:

- ✓ Povećava se turistički promet kod certificiranih objekata (biciklisti će radije posjećivati restorane ili hotele sa ponudom prilagođenom cikloturistima nego one koji nemaju tu kvalitetu ponude);
- ✓ Biti će označeni na biciklističkoj stazi biciklističkom signalizacijom;
- ✓ Povećanje imidža poslovnih poduzeća kao društveno odgovornih poduzeća;
- ✓ Povećanje broja zaposlenih radnika;
- ✓ Povećane marketinške aktivnosti i promocija certificiranog pružatelja usluge;

Cikloturisti:

- ✓ Kvalitetnija biciklistička ponuda u skladu sa EU standardima (označenost biciklističkih staza, unificirana biciklistička usluga, dovoljan broj parkinga za bicikliste, biciklističke karte, opća informiranost – turistička ponuda...);
- ✓ Sigurnost u prometu;
- ✓ Cjenovne pogodnosti. Registracijom na mobilnu aplikaciju Bike Friendly PLUS sustava);
- ✓ Informiranost o turističkoj i biciklističkoj ponudi (responzivna specijalizirana web stranica sa svim potrebnim informacijama o stazama, objektima, Bike Friendly sustavom, biciklističkim vodičima, specijaliziranim radnjama za bicikliste, servisima i sl., mobilna aplikacija...);
- ✓ Veći broj specijaliziranih objekata i radnji sa različitim pogodnostima za bicikliste;

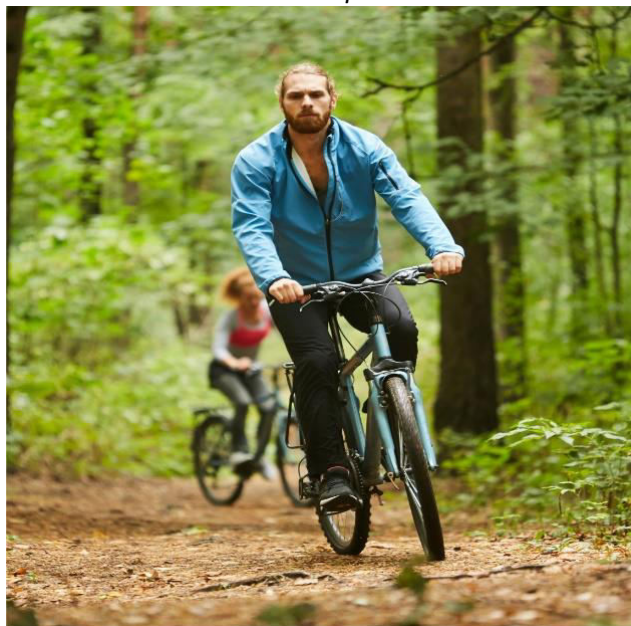
CILNE SKUPINE – SEGMENTACIJA CIKLOTURISTA

Cikloturisti u većoj mjeri od glavnine ostalih vrsta turista koriste lokalnu trgovačku i ugostiteljsku ponudu, zbog čega im je važna njena raspoloživost i kvaliteta. Po pitanju prometne infrastrukture osobito im je važna sigurnost ceste, zbog čega u slučaju nepostojanja uređenih biciklističkih staza i putova preferiraju ceste sa slabijim intenzitetom prometa na kojima se ostvaruju manje brzine te destinacije s označenim rutama i raznolikim sadržajima i atrakcijama uz njih. Prilikom odabira smještaja cikloturisti daju prednost smještajnim objektima prilagođenim njihovim potrebama, odnosno kapacitetima koji udovoljavaju tzv. „bike and bed“ standardima. ¹

Generalno, prema segmentima potrošnje cikloturisti se mogu podijeliti na dvije osnovne skupine: ²

- **bicikliste rekreativce** koji samo povremeno koriste bicikl kao sredstvo rekreacije, i
- **strastveni biciklisti** kod kojih je vožnja biciklom osnovni oblik provođenja slobodnog vremena, u što spadaju i natjecatelji odnosno sportski biciklisti.

Slika 2. biciklist rekreativac i pasionirani biciklist

Biciklist rekreativac, osnovne značajke:

- veći potrošački segment,
- manje zahtjevne rute,
- udoban i komforan smještaj,
- organiziran itinerar,
- srednje i zrelije dobi, 35 > 65
- koriste vlastiti bicikl,
- često putuju u grupama ili cijele obitelji,

¹ Institut za turizam Zagreb (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma

² Institut za turizam Zagreb (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma

Ova skupina uglavnom koristi laganije-manje zahtjevne staze pri svojoj rekreaciji na otvorenom kroz očuvanu prirodu i često posjećuju kulturno-povijesne (tvrđave, muzeje, nacionalne spomenike kulture i sl.) i prirodne turističke atrakcije (zaštićena priroda, nacionalni park, park prirode i sl.) te su često i sudionici tematskih manifestacija koje se održavaju u destinaciji.

Strastveni biciklisti, osnovne značajke: ¹

- zanima ih izazov i zahtjevnije biciklističke staze,
- traže jednostavan i cjenovno prihvatljiv smještaj,
- najčešće nemaju razrađen plan putovanja,
- većinom mlađe životne dobi, od 20 do ranih tridesetih godina,
- većina cikloturista dolazi vlastitim biciklom, a jedan manji dio u destinaciji iznajmljuje bicikle ili koristi „bike-sharing“ sustav,

Ova skupina uglavnom koristi duže i zahtjevnije staze na svojim putovanjima na otvorenom kroz očuvanu prirodu i često posjećuju kulturno-povijesne (tvrđave, muzeje, nacionalne spomenike kulture i sl.) i prirodne turističke atrakcije (zaštićena priroda, nacionalni park, park prirode i sl.) te su često i sudionici organiziranih biciklističkih natjecanja.

Ulazeći u dublju analizu, ako se u obzir uzmu učestalost korištenja bicikla i udaljenost koju cikloturisti prelaze, tada cikloturiste dijelimo na:

- ✓ **Povremeni cikloturisti.** Radi se o mladim ljudima, obitelji s djecom i osobama iznad 55 godina, koji putuju nekoliko puta godišnje. U fokusu interesa su staze dužine do 40 km po danu ili staze čije vrijeme ne prelazi 2 sata vožnje biciklom. Motivira ih zabava i rekreacija te obiteljska druženja. Najčešće posjećuju rute blizu mjesta stanovanja i zaštićena područja;
- ✓ **Cikloturisti koji preferiraju vožnju na kratke udaljenosti.** Radi se osobama u zreloj dobi i obitelji sa djecom koji voze bicikl jednom tjedno i/ili mjesečno. U fokusu interesa su staze dužine do 40 km po danu. Motivira ih zabava i rekreacija te obiteljska druženja. Najčešće posjećuju rute blizu mjesta stanovanja i organizirana putovanja;
- ✓ **Cikloturisti koji preferiraju vožnju na veće udaljenosti.** Radi se osobama u zreloj dobi, obitelji sa djecom i samcima koji voze bicikl jednom tjedno i/ili mjesečno. U fokusu interesa su staze dužine do 100 km po danu. Motivira ih zabava i rekreacija te upoznavanje novih staza. Najčešće koriste dobro održavane rute za duža organizirana putovanja.
- ✓ **Natjecatelji odnosno profesionalni cikloturisti.** Radi se o osobama mlađe i srednje dobi u grupama ili samci, koji imaju redovite treninge i vožnje. U fokusu interesa su staze dužine od 100 do 160 km po danu ili staze čije vrijeme ne prelazi 2 sata vožnje biciklom. Motivira ih zabava i rekreacija te natjecanje. Najčešće koriste dobro održavane rute za duža organizirana putovanja i izazovne staze;

Biciklistička staza „Old Rail Trail“ svojom zahtjevnošću (manje zahtjevna staza) i mogućnostima (mogućnost podjele biciklističke rute na više različitih dijelova) uglavnom je namijenjena za bicikliste rekreativce.

¹ Institut za turizam, Akcijski plan razvoja cikloturizma, Zagreb, 2015, str. 23.

Cikloturiste (prema nekim vodećim svjetskim ciklo touroperatorima) moguće je segmentirati i prema vrsti rute ovisno o njejoj težini i udaljenost. U skladu s tom podjelom imamo:

<i>Naziv rute - rang</i>	<i>Udaljenost u km</i>	<i>Opis terena</i>
0 – blaga	15 - 35	Uglavnom ravan teren sa blagim usponima
1 – lagana	25 - 40	Uglavnom blag teren sa blagim usponima
2 – umjerena	35 - 65	Teren sa zahtjevnijim usponima (za bicikliste koji redovno vježbaju)
3 – viši intenzitet	40 - 80	Teren veće udaljenosti sa zahtjevnijim usponima (aktivni biciklisti)
4 – izazovna	65 - 120	Tereni sa izazovnim stazama i izazovnim usponima (iskusni biciklisti)
5 – zahtjevna	90 - 160	Dugi, izazovni i zahtjevni tereni sa zahtjevnim usponima (strastveni biciklisti, visoka razina tjelesne spremnosti)

Slika 3. Biciklistička staza na trasi stare pruge – Parenzana Istra

BIKE FRIENDLY STANDARD

KATEGORIJE BIKE FRIENDLY STANDARDA

U cilju unificiranja kvalitete biciklističke ponude u Bosni i Hercegovini i kvalitete pruženih usluga, Bike Friendly Standard – Old Rail Trail biti će usklađen i sadržavati ključne elemente Bike Friendly Standard kojeg je izradila Asocijacija za ekonomski razvitak REDAH.

Obzirom na kompleksnost i potreba samog projekta koji podrazumijeva uključenje većeg broja MMSP-a, ovaj Bike Friendly Standard – Old Rail Trail imati će i neke dodatne kategorije pružatelja usluga za razliku od Bike Friendly Standard kojeg je izradila Asocijacija za ekonomski razvitak REDAH.

Također, u cilju unapređenja biciklističke ponude, povećanja motiva dolaska biciklista u destinaciju, povećanja općeg pozitivnog imidža destinacije kao Bike Friendly destinacije, kao i povećanje same potrošnje i kreiranja pogodnosti za cikloturiste, kreirati će se kategorije i kriteriji za Bike Friendly Standard PLUS tj. kriteriji za svaku Bike Friendly kategoriju i druga poduzeća koja mogu i žele osigurati cikloturistima odgovarajuće benefite (npr. popusti u kupovini, servisima, 2+1 noćenje gratis, popusti u cijeni smještaja i sl.).

Bike Friendly Standard kategorije:

- ✓ Ugostiteljski objekti - smještajni objekti – (objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, prehrane i pića registrirani po važećim zakonskim propisima);
- ✓ Ugostiteljski objekti – objekti u kojima se pružaju usluge prehrane, pića, napitaka i slastica;
- ✓ Putničke agencije;
- ✓ Popravka i servisi za bicikla;
- ✓ Garaže i parkirališta;
- ✓ Biciklistički vodiči;
- ✓ Upravitelji kulturnih i prirodnih i drugih turističkih atrakcija (tvrđave, muzeji, parkovi prirode...);

Bike Friendly Standard PLUS kategorije:

- ✓ Ugostiteljski objekti - smještajni objekti – (objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, prehrane i pića registrirani po važećim zakonskim propisima);
- ✓ Ugostiteljski objekti – objekti u kojima se pružaju usluge prehrane, pića, napitaka i slastica;
- ✓ Putničke agencije;
- ✓ Popravka i servisi za bicikla;
- ✓ Garaže i parkirališta;
- ✓ Biciklistički vodiči;
- ✓ Upravitelji kulturnih i prirodnih i drugih turističkih atrakcija (tvrđave, muzeji, parkovi prirode...);
- ✓ Trgovine biciklističke opreme;
- ✓ Trgovine sportske opreme;
- ✓ Ostala poslovna poduzeća koja iskažu interes;

Za svaku kategoriju definirati će se kriteriji i na temelju ispunjenosti obaveznih i neobaveznih uvjeta, formirati će se ocjena za svaku kategoriju Bike Friendly Standarda.

BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / SMJEŠTAJ

Prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti F BiH ugostiteljski objekti, s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju, mogu biti: **smještajni objekti** - objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, prehrane, pića, napitaka i slastica.

Objekti iz kategorije smještajni objekti razvrstavaju se na:

1. **hoteli** (vrste: hotel, hotel baština, aparthotel, turističko naselje, motel, pansion i sl.);
2. **kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj** (vrste: kamp, sobe za iznajmljivanje, apartman, studio apartman, kuća za odmor, hostel, planinarski dom, odmaralište za djecu, prenoćiste i sl.);

KRITERIJI: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / Smještaj

***obavezno**

+ nije obavezno: usluga mora biti osigurana/dostupna kod drugih subjekata (servis bicikala i sl.) i mora biti naznačeno u ponudi objekta.

! poželjno: poželjno je da usluga bude pružena, ali nije obavezno.

Smještaj

1. Mogućnost prihvata – najma sobe za jednu noć. *

Spremište

1. Osiguran prostor za bicikle i opremu (natkriveno ili zatvoreno spremište sa mogućnosti zaključavanja) u kojemu se nalazi stalak za bicikle.*
2. Spremište za bicikle treba imati mogućnost zaključavanja bicikla za nosač (lanac i lokot za zaključavanje bicikla ili posebnu sajlu na zaključavanje).*
3. Bicikli se pri spremanju ne smiju dodirivati s drugim biciklom.*

Biciklistička oprema i alati

1. U objektu moraju postojati alati za jednostavne popravke bicikala :*
  - ✓ Komplet imbus ključeva od 2 do 10;
  - ✓ Komplet „zvijezda“ ili „viljuškastih“ ključeva od 4 do 20;
  - ✓ „papagaj“ kliješta;
  - ✓ Francuski ključ;
  - ✓ Plastični „montirači“ za skidanje guma;
  - ✓ Pumpu za pneumatike;
  - ✓ Mazivo, tekuće ili u spreju, za podmazivanje lanca;
  - ✓ Komplet za krpjenje pneumatika.*
2. Jedan stalak za popravak bicikala. !
3. Utičnice za punjenje električnog bicikla. *

Ukoliko objekt nije u mogućnosti osigurati uslugu, dužan je osigurati tu uslugu kod drugog subjekta (u blizini objekta) i to je obavezan naznačiti u svojoj ponudi.

Prostor za presvlačenje

1. U objektu mora biti osigurana jedna prostorija za sušenje odjeće i putne opreme: *
  - ✓ Vješalica za odjeću; *
  - ✓ Mjesto za odlaganje prljave odjeće i obuće. *

Vešeraj

1. Mogućnost pranja i sušenja opreme i odjeće (sportskog trikoa) u roku od par sati (od večeri do jutro). *

Ukoliko objekt nije u mogućnosti osigurati uslugu, dužan je osigurati tu uslugu kod drugog subjekta i to je obavezan naznačiti u svojoj ponudi.

Održavanje bicikla - praonica*

1. U sklopu objekta cikloturistima mora biti na raspolaganju:
  - ✓ Mjesto za pranje, sušenje i podmazivanje bicikala; *
  - ✓ Komplet za održavanje bicikla: gumeno priključno crijevo za vodu ili kompresor, spužva sa posudom za pranje, autošampon, platneni ili papirnati ubrusi za brisanje, odnosno sušenje i podmazivanje, metlica i lopatica za skupljanje otpada, posuda za odlaganje otpada); +

Ili

- ✓ Mogućnost korištenja samouslužne autopraonice ne dulje od 1 km. +

Ukoliko objekt nije u mogućnosti osigurati uslugu, dužan je osigurati tu uslugu kod drugog subjekta i to je obavezan naznačiti u svojoj ponudi.

Informiranost

1. Smještajni objekt mora imati mogućnosti informiranja cikloturista. Materijale informativnog karaktera smještajnom subjektu dostaviti će nadležna Turistička zajednica : *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak;
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.
2. Mogućnost postavljanja anketnog/kontrolnog lista (numeriran) na vidljivom mjestu u objektu. *

Informiranost (brošure i flyer) moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku).

Ukoliko objekt nije u mogućnosti na ovaj način informirati cikloturiste dužan je cikloturistu osigurati pristup internetu i aparat za print materijala – printer kako bi se cikloturisti mogli informirati putem specijalizirane web stranice Bike Friendly – Old Rail Trail i to je obavezan naznačiti u svojoj ponudi.

Osoblje smještajnog objekta

1. Osoblje smještajnog objekta je informirano kriterijima Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail od strane menadžera/vlasnika objekta.*
2. Smještaj na sebe preuzima asistenciju pri narudžbi dijelova sa dostavom kao i usluge prijevoza bicikala do servisnih stanica. !

Prva Pomoć

1. Smještajni objekt u svom objektu mora posjedovati komplet prve pomoći koji može biti na raspolaganju cikloturistima za njihove potrebe.*

Prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti F BiH ugostiteljski objekti, s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju, mogu biti: **ugostiteljski objekti** - objekti u kojima se pružaju usluge prehrane, pića, napitaka i slastica i razvrstavaju se:

1. **restorani** (vrste: restoran, gostionica, zdravljak - mliječni restoran, krčma, konoba, pizzeria, objekt brze prehrane, čevabdžinica, burekdžinica i sl.);
2. **barovi**: (vrste: barovi, noćni bar, disco-bar, buffet, pivnica, bistro, kavana, caffe-bar, caffe-slastičarna i sl.)

Poseban interes cikloturistima biti će ugostiteljski objekti uz samu ili neposrednu trasu biciklističke staze „Old Rail Trail“ na relaciji od Lašve do Jajca. Na tom području uz biciklističku stazu nalazi se veliki broj ugostiteljskih objekata koji su definitivno predmet interesa cikloturista. Također, ova trasa prolazi i kroz središte ili neposrednu blizinu pet gradskih zona čime se povećava broj ugostiteljskih objekata i van staze.

Biciklistima su posebno zanimljivi ugostiteljski objekti uz biciklističku stazu, na ulazu u pješačku zonu, pred kulturnim i prirodnim atrakcijama. To su ugostiteljski objekti koji se nalaze na ruti kretanja cikloturista.

Ukoliko vlasnik ugostiteljskog objekta ima i smještaj, on može odlučiti da se prijavi za dobivanje standarda samo za ugostiteljski dio objekta i u tom slučaju ne mora ispunjavati uvjete predviđene za smještajne objekte.

KRITERIJI: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / ugostiteljski objekti

***obavezno**

+ nije obavezno: usluga mora biti osigurana/dostupna kod drugih subjekata (servis bicikala i sl.) i mora biti naznačeno u ponudi objekta.

! poželjno: poželjno je da usluga bude pružena, ali nije obavezno.

Ugostiteljski objekt

1. Dozvoljen ulaz i korištenje ugostiteljskog objekta u sportskoj – biciklističkoj opremi.*
2. Mogućnost pakiranja hrane i pića za ponijeti van i transport. !
3. Poželjno je da ugostiteljski objekti pružaju uslugu energetske hrane i napitaka. +

Kriterij 2. ulazi u ocjenu ugostiteljskog objekta.

Korištenje električne energije u ugostiteljskom objektu

1. U ugostiteljskom objektu dozvoljeno je besplatno korištenje el. energije za punjenje baterija mobilnih telefona, GPS uređaja, uređaja za snimanje (GoPro, kamere).*
2. Na parkingu je poželjno imati najmanje 2 voodootporne utičnice za punjenje akumulatorskih baterija električnog bicikla. !

Kriterij 2. ne ulazi u ocjenu ugostiteljskog objekta.

Parkiranje bicikala

1. Postavljen stalak za bicikle na vidljivom mjestu ispred objekta, na mjestu gdje bicikl ne može biti oštećen od strane vozila. *
2. Stalac za bicikl moraju imati najmanje 5 mjesta za bicikla, te biti u visini okvira bicikla tako da se bicikl osigura (zaključa) za okvir (60-100 cm).*

Biciklistička oprema i alati

1. U objektu moraju postojati biciklistička oprema koja se koriste besplatno: *
  - ✓ Set malog alata;
  - ✓ Komplet za krpjenje pneumatika;
  - ✓ Pumpu za pneumatike;
  - ✓ Mazivo, tekuće ili u spreju, za podmazivanje lanca.

Prostor za presvlačenje

1. Poželjno je da objektu bude osigurana jedna prostorija za sušenje odjeće i putne opreme: !
  - ✓ Vješalica za odjeću;
  - ✓ Mjesto za odlaganje prljave odjeće i obuće;

Ovaj kriterij ne ulazi u ocjenu ugostiteljskog objekta.

Održavanje bicikla - praonica

1. Poželjno je u sklopu objekta da cikloturisti imaju na raspolaganju: !
  - ✓ Mjesto za pranje, sušenje i podmazivanje bicikala;
  - ✓ Komplet za održavanje bicikla: gumeno priključno crijevo za vodu ili kompresor, spužva sa posudom za pranje, autošampon, platneni ili papirnati ubrusi za brisanje, odnosno sušenje i podmazivanje, metlica i lopatica za skupljanje otpada, posuda za odlaganje otpada);

Ili

- ✓ Mogućnost korištenja samouslužne autopraonice ne dulje od 1 km.

Ovaj kriterij ne ulazi u ocjenu ugostiteljskog objekta

Informiranost

1. Ugostiteljski objekt mora imati mogućnosti informiranja cikloturista. Materijale informativnog karaktera smještajnom subjektu dostaviti će nadležna Turistička zajednica : *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.
2. Mogućnost postavljanja anketnog/kontrolnog lista (numeriran) na vidljivom mjestu u objektu. *

Informiranost (brošure i flyereri moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku).

Ukoliko objekt nije u mogućnosti na ovaj način informirati cikloturiste dužan je cikloturistu osigurati pristup internetu kako bi se cikloturisti mogli informirati putem specijalizirane web stranice Bike Friendly – Old Rail Trail i to je obavezan naznačiti u svojoj ponudi.

Prva Pomoć

1. Ugostiteljski objekt u mora posjedovati komplet prve pomoći koji može biti besplatno na raspolaganju cikloturistima za njihove potrebe. *

Osoblje smještajnog objekta

1. Osoblje ugostiteljskog objekta je informirano kriterijima Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail od strane menadžera/vlasnika objekta. *

BIKE FRIENDLY STANDARD – OLD RAIL TRAIL / PUTNIČKE AGENCIJE

Putničkom agencijom u smislu Zakona o turističkoj djelatnosti F BiH, smatra se pravno lice upisano u registar društava koja se bave organiziranjem turističkih i poslovnih putovanja i boravaka, posredovanjem i pružanjem svih ostalih usluga u vezi s tim, te prodajom svog vlastitog turističkog proizvoda kojeg stvara objedinjavanjem raznih vrsta turističkih usluga.

KRITERIJI: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / putničke agencije

***obavezno**

+ nije obavezno: usluga mora biti osigurana/dostupna kod drugih subjekata (servis bicikala i sl.) i mora biti naznačeno u ponudi objekta.

! poželjno: poželjno je da usluga bude pružena, ali nije obavezno.

Putnička agencija – usluge u cikloturizmu

1. Da bi određena registrirana receptivna putnička agencija postala „Bike Friendly“ – Old Rail Trail potrebno je da ima u svojoj ponudi najmanje jednu uslugu vezano za cikloturizam tj. da obavljaju organizaciju, prodaju i posredovanje u poslovima vezanim za cikloturizam: *

- ✓ Organiziranje, prodaja i provođenje najmanje jednog aranžmana u cikloturizmu na području Srednje Bosne;
- ✓ Organiziranje i posredovanje u pružanju i prodaji usluga cikloturizma direktno ili kroz posredovanje sa drugim putničkim agencijama u BiH i inozemstvu za područje Srednje Bosne;
- ✓ Prodaja i posredovanje u prodaji ugostiteljskih i turističkih usluga certificiranih pružatelja usluga iz Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail;
- ✓ Organiziranje, prodaja i provođenje izletničkih programa cikloturizma;
- ✓ Prihvat i prijevoz putnika (transferi) u cikloturizmu (prijevoz bicikla i oprema n drugo odredište);
- ✓ Prodaja i posredovanje u prodaji karata ili rezervaciji mjesta za certificirane pružatelje usluga (muzeji, tvrđave, park prirode...);
- ✓ Rezervacija smještaja i drugih usluga u certificiranim ugostiteljskim objektima;
- ✓ Pripremanje, tiskanje i distribucija turističkih informacija, reklamno-propagandnog materijala i javna promidžba turističkog proizvoda i programa cikloturizma.

Putnička agencija – tehnički i drugi uvjeti u pružanju usluga

1. Pri provedbi aranžmana cikloturizma u vlastitoj režiji, putnička agencija mora koristiti usluge certificiranog biciklističkog vodiča sa teritorije BiH (Bike Friendly Vodič ili certificirani vodič u skladu sa važećim propisima) ili osoba koje su članovi registriranog biciklističkog kluba sa područja SBK/KSB. *
2. Poželjno je da Putnička agencija ima mogućnost transporta cikloturista i bicikla, najmanje 2 nosača bicikla ili prikolica. !

Kriterij br. 2. ulazi u ocjenu putničke agencije.

Parkiranje bicikala

1. Postavljen stalak za bicikle na vidljivom mjestu u blizini ulaza u poslovnice, na mjestu gdje bicikl ne može biti oštećen. *
2. Stalak za bicikl moraju imati najmanje 2 mjesta za bicikla.*

Biciklistička oprema i alati

1. U objektu putničke agencije moraju postojati biciklistička oprema koja se koriste besplatno: *
  - ✓ Set malog alata,
  - ✓ Komplet za krpljenje pneumatika,
  - ✓ Pumpu za pneumatike,
  - ✓ Mazivo, tekuće ili u spreju, za podmazivanje lanca.
2. Poželjno je posjedovati najmanje dva nosača za prijevoz bicikala sa mogućnosti iznajmljivanja drugim osobama (taxi, rent a car...). !

Kriterij br. 2. ne ulazi u ocjenu putničke agencije.

Informiranost

1. Putnička agencija mora imati mogućnosti informiranja cikloturista. Materijale informativnog karaktera Turističke zajednice i biciklističkih udruženja. *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.
2. Vlastiti materijali informativnog karaktera i aranžmani: !
  - ✓ Promotivni materijali u vlastitoj režiji – Bike Friendly letak putničke agencije;
  - ✓ Biciklistički aranžmani i druga biciklistička ponuda agencije.
3. Mogućnost postavljanja anketnog/kontrolnog lista (numeriran) na vidljivom mjestu u objektu.

Informiranost (brošure i flyereri moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku).

Osoblje smještajnog objekta

1. Osoblje putničke agencije je informirano kriterijima Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail od strane menadžera/vlasnika objekta.

Internet

1. Putnička agencija u svojoj poslovnici mora imati priključak na Internet i pružiti mogućnost korištenja WI FI signala za cikloturiste.

Servisi za bicikle mogu biti svi registrirani poslovni subjekti koji u svojoj djelatnosti obavljaju i servisiranje bicikla i biciklističke opreme. U tom smislu to mogu biti poduzeća koja su specijalizirana isključivo za servise bicikala, trgovine biciklističke opreme sa uslugom prodaje, popravke i servisiranja bicikala, auto servisi i sl.

Na jednom mjestu se mogu servisirati bicikli, kupiti najosnovnija oprema i dijelovi za bicikla, osigurati transport bicikla kao i imati mogućnost kupovine novih bicikla, iznajmljivanja bicikla u vlastitom objektu ili preko partnera.¹

Kriteriji: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / Bike servisi

***obavezno**

+ **nije obavezno:** usluga mora biti osigurana/dostupna kod drugih subjekata i mora biti naznačeno u ponudi objekta.

! **poželjno:** poželjno je da usluga bude pružena, ali nije obavezno.

Bike servis – usluge

1. Poduzeće koje vrši popravke i servis bicikala mora biti registrirano za pružanje takve vrste usluge, kao osnovna djelatnost ili u sklopu drugih registriranih djelatnosti. *
2. Bike servisi imaju obvezu osnovnog servisiranja bicikla: *
  - ✓ Promjenu kočionih obloga;
  - ✓ Promjenu sajli;
  - ✓ Podešavanje mjenjača, upravljača, sjedala;
  - ✓ Krpljenje pneumatika;
  - ✓ Zamjena pneumatika i gume;
  - ✓ Centriranje točka i sl.,.
3. Bike servis ima obvezu organiziranja prijevoza bicikla do svog servisa u slučaju kvara - vanredni popravci (samostalno ili saradnja s „Bike Friendly“ agencijom uz naplatu usluge). *
4. Poželjno je da Bike servisi imaju mogućnost narudžbe i kupovine biciklističke opreme, te dijelova za bicikle za potrebe cikloturista. !
5. Poželjno je da Bike servisi imaju mogućnost iznajmljivanja bicikla i usluge zamjenskog bicikla dok se kvar otklanja (uz naplatu). !
6. Mogućnost interventnog uklanjanja kvara bicikla na terenu (uz naplatu). *

Kriterij br. 4., i 5., ulaze u ocjenu Bike servisa

Opremljenost Bike servisa

1. Bike servisi moraju biti opremljeni potrebnom opremom i alatima neophodnim za kvalitetan popravak bicikala (alata za popravak bicikala, stalak za popravak bicikala, set za krpanje pneumatika, pumpu ili kompresor za bicikla, mazivo tekuće ili u spreju za podmazivanje lanca, utičnice za punjenje električnog bicikla i sl). *

¹ Bike Friendly Standard kojeg je izradila Asocijacija za ekonomski razvitak REDAH,

Rezervni dijelovi

1. Bike servisi moraju imati na stanju dovoljne količine biciklističke potrošne opreme i dijelova (potrošna oprema i dijelovi različitih proizvođača – kočione obloge za diskove, kočione gumice, sajle za mjenjače i kočnice, razne vrste pneumatika...) ili imati mogućnost brze nabavke opreme i dijelova kod trgovina koje se bave prodajom biciklističke opreme i dijelova. *

Parkiranje bicikala

1. Postavljen stalak za bicikle na vidljivom mjestu ispred Bike servisa, na mjestu gdje bicikl ne može biti oštećen od strane vozila. *
2. Stalak za bicikl moraju imati najmanje 5 mjesta za bicikla, te biti u visini okvira bicikla tako da se bicikl osigura (zaključa) za okvir (60-100 cm). *

Informiranost

1. Bike servis mora imati mogućnosti informiranja cikloturista. Materijal e informativnog karaktera Turističke zajednice i biciklističkih udruženja. *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flayer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flayer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak;
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.
2. Vlastiti materijali informativnog karaktera i aranžmani: !
  - ✓ Promotivni materijali u vlastitoj režiji –ponuda opreme, ponuda usluga sl. , promotivni letak Bike servisa.
3. Mogućnost postavljanja anketnog/kontrolnog lista (numeriran) na vidljivom mjestu u objektu. *

Informiranost (brošure i flayeri moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku). *

Parkinzi/garaže za kratkoročno parkiranje su dobro obilježeni, nadzirani parkirališni prostori u kojima se može na siguran način parkirati bicikl. To parkiranje najčešće traje do nekoliko sati. Najčešća mjesta na kojima je uočena potreba za ovakvom uslugom su javna parkirališta/garaže uz prirodne i kulturne atrakcije, pješačke zone, muzeje, galerije, starogradske jezgre, pećine, rijeke, jezera, slapove itd. U ovu kategoriju spadaju i drugi objekti koji pružaju uslugu biciklistima, kao što su: ljekarne, pekarnice, butici, pošta, telekom operateri, javne ustanove itd.¹

Kriteriji: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / Garaže i parkirališta

Parkiranje bicikla

1. Parkiranje za bicikl mora biti na dobro vidljivom mjestu na parkiralištu/ garaži, na poziciji gdje bicikla ne mogu biti oštećena od strane drugih vozila. Poželjno je da to mjesto natkriveno i ograđeno (neobavezno). *
2. Držači za bicikl moraju imati najmanje mjesta za 5 bicikla, te biti u visini okvira bicikla tako da se bicikl osigura za okvir (60-100 cm). *
3. Na parkingu je poželjno imati najmanje 1 vodootpornu utičnicu za punjenje akumulatorskih baterija električnog bicikla.!

Biciklistička oprema i alati

1. Parking/garaža mora posjedovati biciklističku opremu koja se koriste besplatno: *
  - ✓ Set malog alata;
  - ✓ Komplet za krpljenje pneumatika;
  - ✓ Pumpu za pneumatike;
  - ✓ Prva pomoć.

Informiranost

1. Parking/garaža mora imati mogućnosti informiranja cikloturista. Materijale informativnog karaktera Turističke zajednice i biciklističkih udruženja. *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak;
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.
2. Vlastiti materijali informativnog karaktera. +
3. Promotivni materijali u vlastitoj režiji –ponuda usluga sl., promotivni letak Bike servisa. +

Informiranost (brošure i flyer) moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku).

Osoblje smještajnog objekta

1. Osoblje je informirano kriterijima Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail od strane menadžera/vlasnika objekta.

¹ Bike Friendly Standard kojeg je izradila Asocijacija za ekonomski razvitak REDAH

Biciklistički Bike Friendly vodiči su osobe koje iznimno doprinose na samoj provedbi cikloturizma, osobito u okviru turističkih aranžmana putničkih agencija ili pri kreiranju novih ciklo ponuda. Biciklistički vodiči moraju biti državljani BiH ili imati radnu ili boravišnu dozvolu ako se radi o stranim državljanima, te imati stručno znanje u biciklizmu, zadovoljavati tjelesnu formu u skladu sa težinama biciklističkih staza, posjedovati znanje i vještine manjih popravaka bicikla, i dr.

Kriteriji: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / Biciklistički vodič

Opći uvjeti

1. Da ima položen ispit za biciklističkog vodiča ili da je aktivan član registriranog biciklističkog kluba sa teritorije BiH.*
2. Da je stariji od 18 i mlađi od 65 godina. *
3. Poželjno je da pored jednog od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, poznaje i jedan strani jezik. !

Posebni uvjeti

1. Znanje i vještine manjih popravaka bicikla (potvrda registrirani biciklistički servis). *
2. Praktično korištenje Bike Friendly Story manuela (potvrda Turistička zajednica SBK/KSB). *
3. Praktično znanje korištenja web stranice i mobilne aplikacije Old Rail Trail (potvrda Turistička zajednica SBK/KSB). *
4. Poznavanje osnovnih pravila prometa, potreba biciklista (veličina bicikla i visina sjedala za određene skupine, korištenja biciklističke opreme, manje popravke i sl.), terena, biciklističkih staza i kategorije staza, i drugo vezano za korištenje bicikla (potvrda ili akreditacija registrirani biciklistički klub).*

Oprema

1. Pri organiziranim ciklo turama, biciklistički vodič obavezan je osigurati: *
2. Set prve pomoći;
3. Biciklističku kartu ture;
4. Set malog alata;
5. Komplet za krpjenje pneumatika;
6. Pumpu za pneumatike.

Provedba aktivnosti

1. Obavezno ispuniti plan ture (mjesto i vrijeme polaska, mjesto i vrijeme dolaska, i najmanje tri lokacije kroz koju će se biciklisti voziti ili dostaviti naziv i broj registrirane biciklističke staze) i isti dostaviti subjektu koji ga je angažirao (hotel, putnička agencija, sportski klub i sl.). *
2. Ukoliko biciklistički vodič samostalno provodi biciklističku turu, dužan je ispuniti plan ture i isti dostaviti registriranom biciklističkom klubu u općini sa mjestom polaska ture. Ukoliko u općini polaska ne postoji registrirani biciklistički klub, plan ture će se dostaviti nadležnoj turističkoj zajednici (direktno ili online). *
3. Po završetku biciklističke ture, u plan ture upisuje vrijeme dolaska i ovjerava svojim potpisom. *

Srednja Bosna obiluje prirodnim resursima i potencijalima za razvoj turizama na otvorenom, a u kombinaciji sa raskošnom kulturno-povijesnom baštinom, nadaleko čuvenom gastro ponudom i povoljnim geografskim položajem i upravo povezivanjem prirodnog i povijesnog naslijeđa, može biti izniman motiv dolaska cikloturista. Svakako je jedan od osnovnih motiva cikloturista upravo atraktivna i raznolika prirodna i kulturno-povijesna baština koju na svojim proputovanjima rado i učestalo posjećuju. Iz tog razloga poduzeća i institucije koja upravljaju prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom biti će jedna od važnijih kategorija Bike Friendly Standarda – „Old Rail Trail“ i imati će mogućnost unaprijeđenjem svoje infrastrukture u skladu sa zahtjevima cikloturista unaprijediti i svoje poslovanje ostvarivanjem većeg broja posjeta ovog segmenta turista.

Tamo gdje je posjeta i interes turista veliki, a nije određen upravitelj (npr. Plava voda Travnik) lokalna zajednica (općinski nivo vlasti ili nadležna turistička zajednica i sl.) ima priliku aplicirati za dobivanje Bike Friendly Standarda destinacije.

Bike Friendly destinacije i atrakcije mogu biti:

- **direktni upravitelji destinacije ili atrakcije** npr. Vodopad Jajce: Bike Friendly Atrakcija, zahtjev podnosi upravitelj destinacije;
- **ukupna destinacija** npr. Vlašić: Bike Friendly Destinacija, zahtjev podnosi općinska vlast ili nadležna Turistička zajednica tj. nivo koji će se brinuti o infrastrukturi;
- **destinacija i/ili atrakcija u privatnom vlasništvu** npr. etno selo, zahtjev podnosi vlasnik.

KRITERIJI: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / destinacije

*obavezno

+ nije obavezno: usluga mora biti osigurana / dostupna kod drugih subjekata (servis bicikala i sl.) i mora biti naznačeno u ponudi objekta.

! poželjno: poželjno je da usluga bude pružena, ali nije obavezno.

Destinacija

1. Unutar destinacije mora postojati uređena biciklistička staza po biciklističkim standardima.*
2. Poželjno je da postoji biciklistička staza do i od destinacije.!

Smještaj

1. Najmanje deset postelja u destinaciji certificiranih po Bike Friendly Standardu. *

Ugostiteljski objekti

1. Najmanje jedan ugostiteljski objekt u destinaciji certificiran po Bike Friendly Standardu. *

Spremište

1. Osiguran prostor za bicikle i opremu (natkriveno ili zatvoreno spremište sa mogućnosti zaključavanja) u kojemu se nalazi stalak za bicikle.*
2. Spremište za bicikle mora nuditi mogućnost zaključavanja bicikla za nosač (lanac i lokot za zaključavanje bicikla ili posebnu sajlu na zaključavanje).*
3. Bicikli se pri spremanju ne smiju dodirivati s drugim biciklom.*

Parkiranje bicikala

1. Postavljeno najmanje tri stalka za bicikle na vidljivom mjestu u destinaciji, na mjestu gdje bicikl ne može biti oštećen od strane vozila. *
2. Stalak za bicikl moraju imati najmanje 5 mjesta za bicikla, te biti u visini okvira bicikla tako da se bicikl osigura (zaključa) za okvir (60-100 cm). *

Biciklistička oprema i alati

1. U destinaciji moraju postojati alati za jednostavne popravke bicikala :*
  - ✓ Komplet imbus ključeva od 2 do 10;
  - ✓ Komplet „zvijezda“ ili „viljuškastih“ ključeva od 4 do 20;
  - ✓ „papagaj“ kliješta;
  - ✓ Francuski ključ;
  - ✓ Plastični „montirači“ za skidanje guma;
  - ✓ Pumpa za pneumatike;
  - ✓ Mazivo, tekuće ili u spreju, za podmazivanje lanca;
  - ✓ Komplet za krpjenje pneumatika.*
2. Jedan stalak za popravak bicikala. !
3. Najmanje 3 vodootporne utičnice za punjenje električnog bicikla. *

Ili

Ukoliko u destinaciji postoji certificirani Bike Friendly subjekt ili više njih koji besplatno pružaju mogućnost korištenja vlastite opreme za svakog cikloturistu, tada točka 1., nije obavezni kriteriji. U tom slučaju upravitelj destinacije ima obavezu tu uslugu istaknuti na web stranici i svim drugim promotivnim materijalima u okviru Bike Friendly Sustava.

Održavanje bicikla - praonica

1. U sklopu destinacije cikloturistima mora biti na raspolaganju:
  - ✓ Mjesto za pranje, sušenje i podmazivanje bicikala; *
  - ✓ Komplet za održavanje bicikla: gumeno priključno crijevo za vodu ili kompresor, spužva sa posudom za pranje, autošampon, platneni ili papirnati ubrusi za brisanje, odnosno sušenje i podmazivanje, metlica i lopatica za skupljanje otpada, posuda za odlaganje otpada). !

Ili

Mogućnost korištenja samouslužne autopraonice u destinaciji uz naknadu. +

Ukoliko u destinaciji postoji certificirani Bike Friendly subjekt ili više njih koji besplatno pružaju mogućnost korištenja vlastite opreme za svakog cikloturistu, tada točka 1., nije obavezni kriteriji. U tom slučaju upravitelj destinacije ima obavezu tu uslugu istaknuti na web stranici i svim drugim promotivnim materijalima u okviru Bike Friendly Sustava.

Prostor za presvlačenje

1. Poželjno je da u destinaciji bude osigurana jedna prostorija za sušenje odjeće i putne opreme: !
  - ✓ Vješalica za odjeću;
  - ✓ Mjesto za odlaganje prljave odjeće i obuće;

Informiranost

1. Unutar destinacije mora postojati Turistički informativni centar koji će raspolagati potrebnim informacijama o Bike Friendly Sustavom i potrebnim tiskanim materijalima: *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flyer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak;
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova;

Informiranost (brošure i flyereri moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku).

2. Zaposlenici Turističkog informativnog centra su informirani o kriterijima Bike Friendly Standarda i općenito o Bike Friendly Sustavu – Old Rail Trail.

Ukoliko u destinaciji ne postoji mogućnost na ovaj način informirati cikloturiste, menadžment destinacije dužan je cikloturistu osigurati pristup ovim informacijama besplatno unutar jednog od smještajnih ili ugostiteljskih objekata koji posluju u destinaciji i nositelji su Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail. U tom slučaju upravitelj destinacije ima obavezu tu uslugu istaknuti na web stranici i svim drugim promotivnim materijalima u okviru Bike Friendly Sustava.

Prva Pomoć

1. Turistički informativni centar u destinaciji mora posjedovati komplet prve pomoći koji može biti na raspolaganju cikloturistima za njihove potrebe. *
2. Ukoliko u destinaciji ne postoji Turistički informativni centar, menadžment destinacije dužan je cikloturistu osigurati ovu uslugu besplatno unutar jednog od smještajnih ili ugostiteljskih objekata koji posluju u destinaciji i nositelji su Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail. U tom slučaju upravitelj destinacije ima obavezu tu uslugu istaknuti na web stranici i svim drugim promotivnim materijalima u okviru Bike Friendly Sustava. *

KRITERIJI: Bike Friendly Standard – Old Rail Trail / atrakcije

*obavezno

+ **nije obavezno**: usluga mora biti osigurana / dostupna kod drugih subjekata (servis bicikala i sl.) i mora biti naznačeno u ponudi objekta.

! **poželjno**: poželjno je da usluga bude pružena, ali nije obavezno .

Atrakcija

1. Poželjno je da postoji biciklistička staza do i od atrakcije ili da prolazi u njenoj neposrednoj blizini.!

Parkiranje bicikala

1. Postavljen stalak za bicikle na vidljivom mjestu (na ulazu ili neposredne blizine atrakcije), na mjestu gdje bicikl ne može biti oštećen od strane vozila.*
2. Stalak za bicikl moraju imati najmanje pet mjesta za bicikla, te biti u visini okvira bicikla tako da se bicikl osigura (zaključa) za okvir (60-100 cm).*
3. Na parkingu je poželjno imati najmanje 2 vodootporne utičnice za punjenje akumulatorskih baterija električnog bicikla.!

Kriterij br. 3., ulazi u ocjenu turističke atrakcije.

Biciklistička oprema i alati

1. Unutar ili u blizini atrakcije potrebno je posjedovati biciklističku opremu koja se koristi besplatno: *
  - ✓ Set malog alata;
  - ✓ Komplet za krpjenje pneumatika;
  - ✓ Pumpu za pneumatike;
  - ✓ Prva pomoć.

Informiranost

1. U turističkoj atrakciji mora postojati mogućnosti informiranja cikloturista. Materijale informativnog karaktera dostaviti će nadležna Turistička zajednica. *
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flayer - biciklističke karte sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Specijalizirani Bike Friendly flayer - Bike Friendly usluge sa važnim servisnim informacijama (policija, hitna pomoć...);
  - ✓ Raspoloživost informacija o javnom prijevozu, letak;
  - ✓ Raspoloživost Informacija o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.
2. Mogućnost postavljanja anketnog/kontrolnog lista (numeriran) na vidljivom mjestu u objektu.!

Informiranost (brošure i flayeri moraju biti na lokalnom i engleskom jeziku).

Ukoliko u turističkoj atrakciji radi same specifičnosti turističke atrakcije (vjerski objekt, prirodni baština i sl.) nema mogućnosti na ovaj način informirati cikloturiste, upravitelj turističke atrakcije dužan je cikloturistu osigurati pristup ovim informacijama besplatno unutar jednog od smještajnih ili ugostiteljskih objekata koji posluju u destinaciji i nositelji su Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail. U tom slučaju upravitelj destinacije ima obavezu tu uslugu istaknuti na web stranici i svim drugim promotivnim materijalima u okviru Bike Friendly Sustava.

Korištenje električne energije u unutar ili u blizini turističke atrakcije

1. Unutar turističke atrakcije (ukoliko je moguće) poželjno je dozvoliti besplatno korištenje el. energije za punjenje baterija mobilnih telefona, GPS uređaja, uređaja za snimanje (GoPro, kamere).!

Osoblje turističke atrakcije

1. Osoblje zaposlenu unutar turističke atrakcije je informirano kriterijima Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail od strane menadžmenta turističke atrakcije. *

Prva Pomoć

1. Unutar turističke atrakcije u destinaciji mora postojati komplet prve pomoći koji može biti na raspolaganju cikloturistima za njihove potrebe.*

BIKE FRIENDLY STANDARD PLUS

Bike Friendly Standard PLUS predstavlja standard kojim će se putem mobilne aplikacije cikloturistima na području Srednje Bosne i u okviru biciklističke staze Old Rail Trail osigurati odgovarajuće pogodnosti i benefiti. U cilju motiviranja što većeg broja cikloturista da posjete naše destinacije, unutar različitih djelatnosti i poslovnih poduzeća osigurati će se odgovarajuće pogodnosti cikloturistima u vidu popusta što će jačati imidž Srednje Bosne kao turističke ciklo destinacije.

U cilju izbjegavanja nedoumica i mogućnosti korištenja ovih pogodnosti i od strane onih koji nisu cikloturisti, samo oni biciklisti koji se prijave putem mob aplikacije i prođu određene točke ili određeni broj kilometara na stazi (kontrola da se radi o cikloturistu) ući će u BIKE FRIENDLY PLUS SUSTAV - sustav popusta i benefita. Nakon što mobilna aplikacija evidentira cikloturistu (pređeni broj određenih kilometara ili prolazak biciklom kroz dvije kontrolne točke – wifi hotspot na pametnim biciklističkim klupama) istom će se automatski dostaviti unutar mobilne aplikacije važeći kupon (QR kod ili serijski broj) na osnovu kojega će cikloturista imati odgovarajuće benefite u ponudama certificiranih pružatelja usluga ili drugih bike friendly poduzeća (npr. popusti na smještaj, popusti na hranu, popusti u trgovinama sportske opreme i sl.).

Pružatelj usluga će također, po osnovi korištenja mobilne aplikacije imati mogućnost provjeriti ti da li se radi o cikloturistu – provjera QR koda ili serijskog broja kojega je cikloturista dobio i na temelju te provjere istom pružiti uslugu sa benefitom koja je naznačena u ponudi.

Provjerom će se QR kod ili serijski broj poništiti, i na zahtjev pružatelja usluge generirati novi, kako bi cikloturista i dalje uživao u pogodnostima prilikom prolaska i boravka u destinaciji.

Nakon 24 sata neaktivnosti, kod se automatski briše tj. neće biti prepoznat u sustavu kao validan.

KATEGORIJE BIKE FRIENDLY STANDARD PLUS

Kategorije pružatelja Bike Friendly Standarda PLUS mogu biti svi certificirani pružatelji u sluga Bike Friendly Standarda – Old Rail Trail, ali i druga poslovna poduzeća koja nisu direktno vezana za Bike Friendly Sustav, a žele određenim pogodnostima doprinijeti povećanju broja cikloturista u destinaciji i povećanju turističkog prometa (trgovine mješovitom robom, trgovine odjećom i obućom, trgovine sportske opreme, benzinske crpke, kafići, restorani, i dr.).

Bike Friendly Standard PLUS kategorije:

- ✓ Ugostiteljski objekti - smještajni objekti – (objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, prehrane i pića registrirani po važećim zakonskim propisima);
- ✓ Ugostiteljski objekti – objekti u kojima se pružaju usluge prehrane, pića, napitaka i slastica;
- ✓ Putničke agencije;
- ✓ Popravka i servisi za bicikla;
- ✓ Garaže i parkirališta;
- ✓ Biciklistički vodiči;
- ✓ Upravitelji kulturnih i prirodnih i drugih turističkih atrakcija (tvrđave, muzeji, parkovi prirode...);
- ✓ Trgovine biciklističke opreme;
- ✓ Trgovine sportske opreme;
- ✓ Ostala poslovna poduzeća i pojedinci koji iskažu interes (turistički vodiči, praonice rublja, trgovine robom i opremom...).

36

KRITERIJI: Bike Friendly Standard PLUS

Pogodnosti

1. Pružatelj usluge mora dati određenu pogodnost cikloturistu koja će biti naznačena u sklopu posebnog dijela web stranice i mobilne aplikacije te na printanim materijalima u sklopu informiranosti cikloturista (npr. popust 10% na cijenu robe i usluga za cikloturiste, noćenja 2+1GRATIS za cikloturiste, cijene ulaznica u turističku atrakciju 20 % popusta ili 4+1 gratis ili gratis djeca... za cikloturiste).*

Pružatelj usluge

1. Dozvoljen ulaz i korištenje usluga u sportskoj – biciklističkoj opremi.*
2. Mogućnost postavljanja anketnog/kontrolnog lista (numeriran) na vidljivom mjestu u objektu.!

Parkiranje bicikala

1. Postavljen stalak za bicikle na vidljivom mjestu na lokaciji pružatelja PLUS Standarda, na mjestu gdje bicikl ne može biti oštećen od strane vozila. *

Osoblje

1. Zaposleno osoblje je informirano kriterijima Bike Friendly Standarda PLUS– Old Rail Trail od strane menadžmenta.*

OLD RAIL TRAIL SPREMIŠTA ZA BICIKLA

- ✓ Obavezno
- ✗ Nije obavezno
- 👍 Poželjno

- Spremišta za bicikle:
- natkriveno
  - mogućnost zaključavanja
  - horizontalni stalci za bicikla

- Spremišta za bicikle:
- natkriveno
  - mogućnost zaključavanja
  - viseći stalci - vertikalni stalci

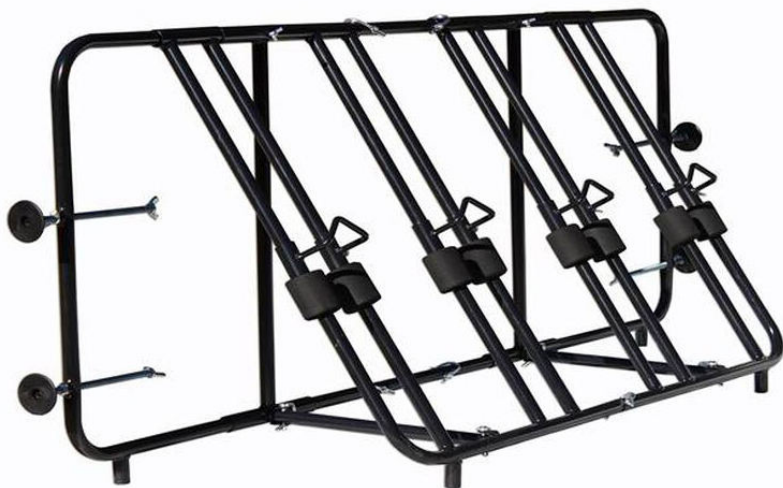

- OBAVEZNE KATEGORIJE**
- ✓ Smještajni objekti
  - ✗ Ugostiteljski objekti
  - ✗ Putničke agencije
  - ✗ Bike servisi
  - ✓ Garaže i parkirališta
  - ✗ Biciklistički vodiči
  - ✓ Destinacije
  - ✗ Atrakcije

OLD RAIL TRAIL PARKIRANJE BICIKALA

- ✓ Obavezno
- ✗ Nije obavezno
- 👍 Poželjno

Stalak za bicikle:

- lokacija: vidljivo mjesto ispred objekta
- min. 5 mjesta za bicikle
- stalak u visini okvira bicikla
60-100 cm (zaključavanje bicikla)

Stalak za bicikle:

- lokacija: vidljivo mjesto ispred objekta
- min. 4 mjesta za bicikle
- stalak u visini okvira bicikla
60-100 cm (zaključavanje bicikla)

OBAVEZNE KATEGORIJE

- ✗ Smještajni objekti
- ✓ Ugostiteljski objekti
- ✓ Putničke agencije
- ✓ Bike servisi
- ✓ Garaže i parkirališta
- ✗ Biciklistički vodiči
- ✓ Destinacije
- ✓ Atrakcije

OLD RAIL TRAIL

BICIKLISTIČKA OPREMA I ALATI ALATI ZA JEDNOSTAVNI POPRAVAK

- ✓ Obavezno
- ✗ Nije obavezno
- 👉 Poželjno

Komplet imbus ključeva

„papagaj“ kliješta

Plastični „montirači“

Komplet „zvijezda“ ili „viljuškastih“

Francuski ključ

Mazivo za bicikl

Komplet za krpjenje pneumatika

Pumpa za pneumatike

Stalak za popravku bicikla

Punjač za el. bicikl

OBAVEZNE KATEGORIJE

- ✓ Smještajni objekti
- ✗ Ugostiteljski objekti
- ✗ Putničke agencije
- ✗ Bike servisi
- ✗ Garaže i parkirališta
- ✗ Biciklistički vodiči
- ✓ Destinacije
- ✗ Atrakcije

ALATI ZA JEDNOSTAVNI POPRAVAK

OLD RAIL TRAIL BICIKLISTIČKA OPREMA

- ✓ Obavezno
- ✗ Nije obavezno
- 👍 Poželjno

Set malog alata za bicikl

Komplet za krpljenje pneumatika

Pumpa za pneumatike

Mazivo za bicikl

OBAVEZNE KATEGORIJE

- ✗ Smještajni objekti
- ✓ Ugostiteljski objekti
- ✓ Putničke agencije
- ✗ Bike servisi
- ✓ Garaže i parkirališta
- ✓ Biciklistički vodiči
- ✗ Destinacije
- ✓ Atrakcije

OLD RAIL TRAIL ODRŽAVANJE BIKIKLA-PRAONICA

- ✓ Obavezno
- ✗ Nije obavezno
- 👍 Poželjno

Mjesto za pranje, sušenje i podmazivanje bicikla

Priključno crijevo za vodu

Spužva s posudom za pranje

Šampon za bicikl

Ubrusi za brisanje/sušenje

Metlica i kanta za otpad

OBAVEZNE KATEGORIJE

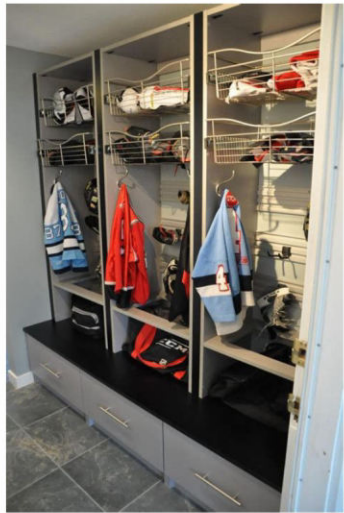
- ✓ Smještajni objekti
- 👍✗ Ugostiteljski objekti
- ✗ Putničke agencije
- ✗ Bike servisi
- ✗ Garaže i parkirališta
- ✗ Biciklistički vodiči
- ✓ Destinacije
- ✗ Atrakcije

OLD RAIL TRAIL OSTALO

- ✓ Obavezno
- ✗ Nije obavezno
- 👍 Poželjno

Prostor z presvlačanje

Odlaganje obuče

Odlaganje odječe

Vješalica

OBAVEZNE KATEGORIJE

- ✓ Smještajni objekti
- 👍✗ Ugoditeljski objekti
- ✗ Putničke agencije
- ✗ Bike servisi
- ✗ Garaže i parkirališta
- ✗ Biciklistički vodiči
- 👍✗ Destinacije
- ✗ Atrakcije

Prva pomoč

OBAVEZNE KATEGORIJE

- ✓ Smještajni objekti
- ✓ Ugoditeljski objekti
- ✗ Putničke agencije
- ✗ Bike servisi
- ✓ Garaže i parkirališta
- ✓ Biciklistički vodiči
- ✓ Destinacije
- ✓ Atrakcije

Vešeraj - pranje i sušenje opreme

OBAVEZNE KATEGORIJE

- ✓ Smještajni objekti
- ✗ Ugoditeljski objekti
- ✗ Putničke agencije
- ✗ Bike servisi
- ✗ Garaže i parkirališta
- ✗ Biciklistički vodiči
- ✗ Destinacije
- ✗ Atrakcije

Projekat Old Rail Trail (Staza stare pruge), u okviru EU4Business projekta u Bosni i Hercegovini

Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH (REZ), Zenica
Turistička zajednica SBK/KSB, Travnik
NESA sistemi d.o.o., Travnik.

www.rez.ba
www.eu4business.ba

OLD RAIL TRAIL

STAZA STARE PRUGE